

Kartičarstvo u BiH u 2019. godini

ODJELJENJE ZA PLATNE SUSTAVE

Sarajevo, 04.03.2020. godine

Kazalo:

1. Uvod	3
2. Broj aktivnih kartica	3
3. Zastupljenost prema vrsti kartice	4
4. Promet karticama	5
5. Broj transakcija i visina prosječne transakcije kartica	8
6. Prosječan promet po kartici	9
7. Zastupljenost prema brendovima	10
8. Vodeći brendovi u kartičarstvu po vrijednosti transakcija	11
9. Realizacija karticama bh. banaka u inozemstvu	13
10. Realizacija inozemih kartica u BiH	15
11. ATM i POS uređaji	17
12. Elektronsko bankarstvo	19

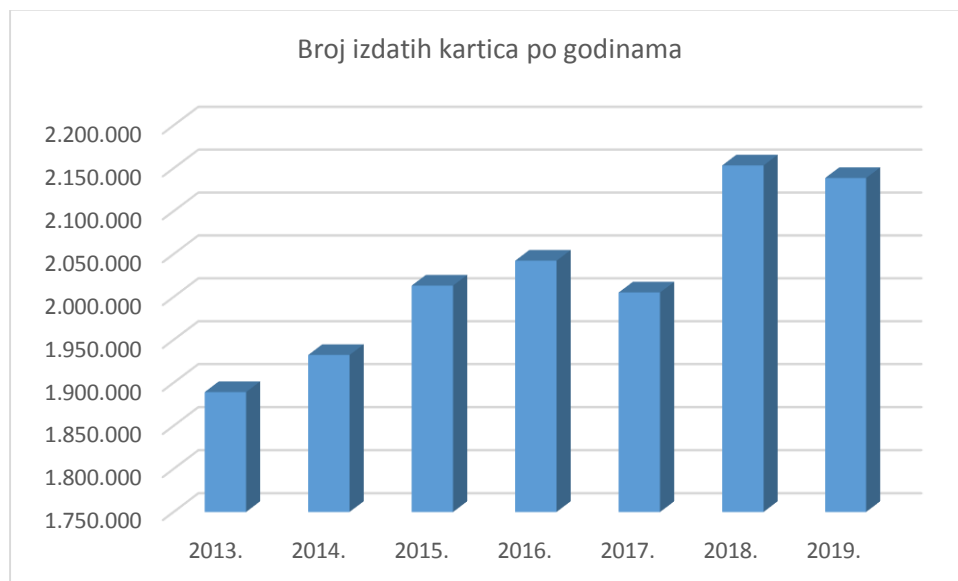
1. Uvod

Izvešće „Kartičarstvo u BiH u 2019. godini“ kao redovno godišnje izvješće o kartičnom poslovanju u BiH je rađeno na temelju podataka prikupljenih od 24 banke u BiH i Diners Club BH d.o.o.

2. Broj aktivnih kartica

Kartice svojim klijentima izdaju 23 banke u BiH i jedna kartičarska kuća. U pitanju su globalni brendovi: MasterCard, Visa, American Express i Diners, dok samo tri banke – Bosna Bank International d.d. Sarajevo, KIB d.d. Velika Kladuša i Union Banka d.d. Sarajevo – nude jedinu domaću karticu – Bamcard.

U 2019. godine je bilo ukupno aktivnih 2.138.604, za razliku od 2018. godine kada je bilo 2.153.346 aktivnih kartica.

Agregatno promatrano, u 2019. godini smanjen je broj kartica za 14.742 u odnosu na 2018. godinu.

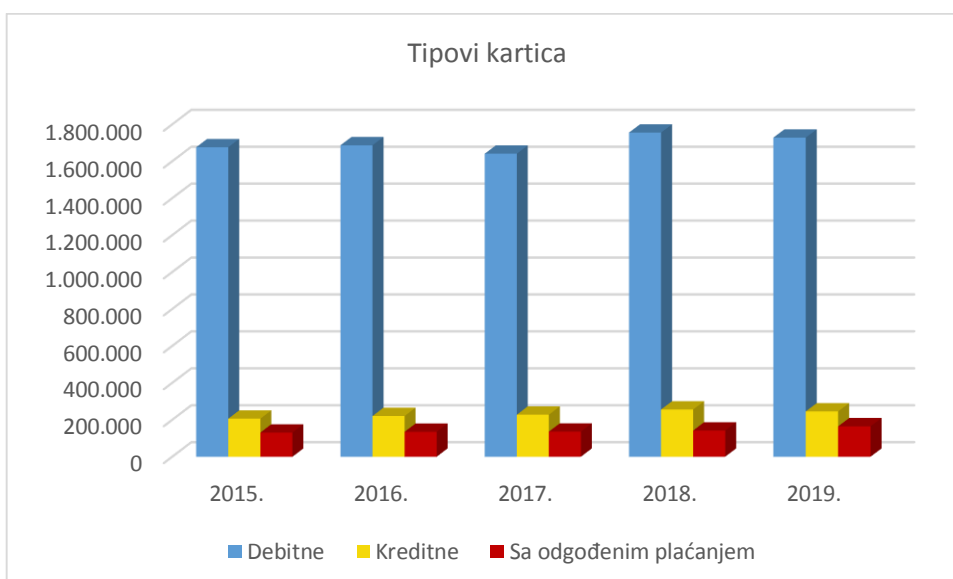
U 2018. godini je bilo povećanje u iznosu od 148.133 kartice u odnosu na 2017. godinu.

3. Zastupljenost prema vrsti kartice

Vrste kartica			
Godina	Debitne	Kreditne	Sa odgođenim plaćanjem
2015.	1.676.159	206.257	130.803
2016.	1.686.751	220.572	134.957
2017.	1.641.222	227.910	136.081
2018.	1.755.474	256.059	141.813
2019.	1.728.040	245.573	164.991

Najzastupljenije su debitne kartice, kao što je prikazano na sljedećem grafikonu:

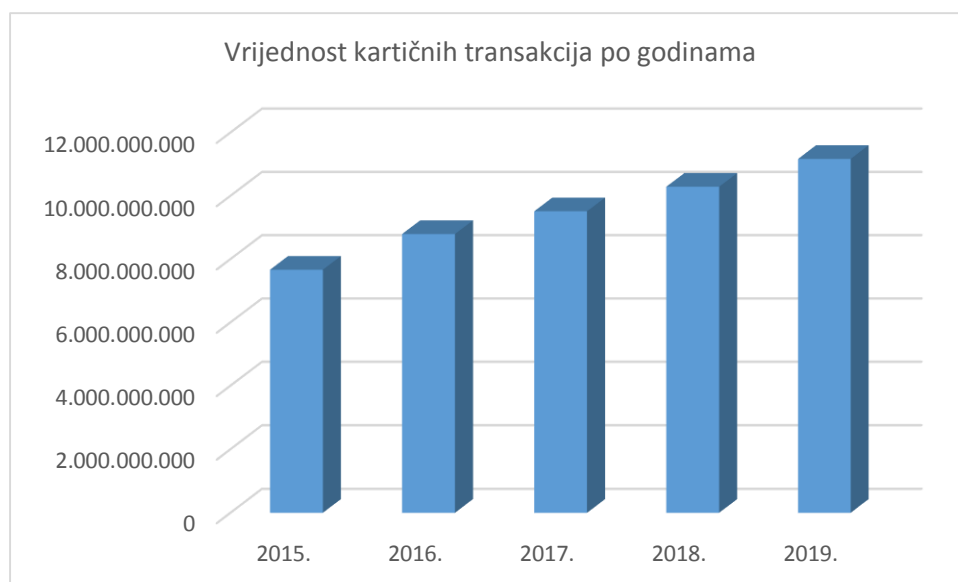

4. Promet karticama

Protekle godine je karticama, u zemlji i inozemstvu, realizirano transakcija u vrijednosti od 11.166.890.301 KM. Godine 2018. realizirana vrijednost transakcija je bila 10.286.958.664 KM, što znači da je došlo do povećanja vrijednosti transakcija u iznosu od 879.931.637 KM.

Počevši od 2019. godine, u izvješće su obuhvaćene i kartične transakcije obavljene putem interneta.

Vrijednost kartičnih transakcija po godinama					
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Vrijednost transakcija	7.663.585.465	8.791.381.069	9.511.334.218	10.286.958.664	11.166.890.301
Razlika u odnosu na prethodnu godinu	488.441.196	1.127.795.604	719.953.149	775.624.446	879.931.637

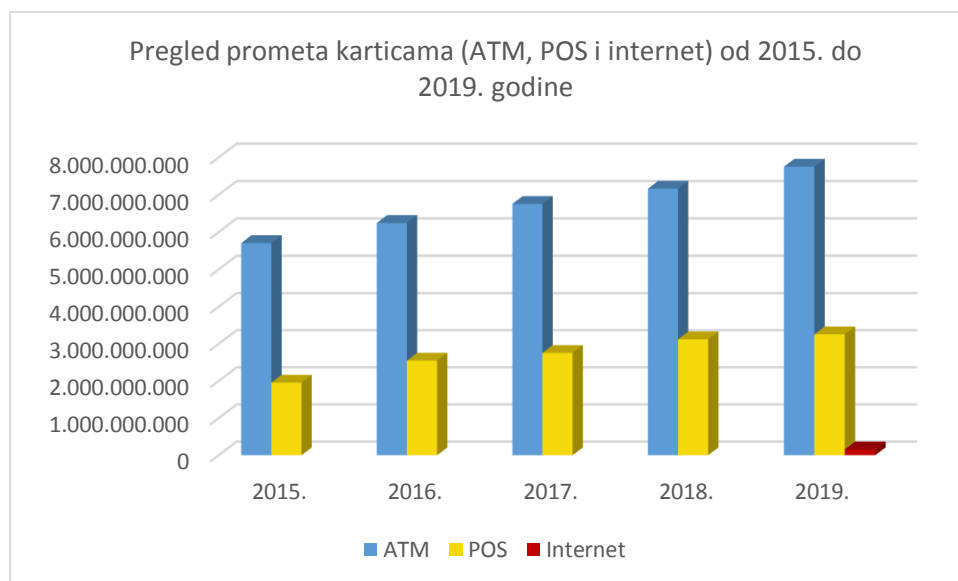

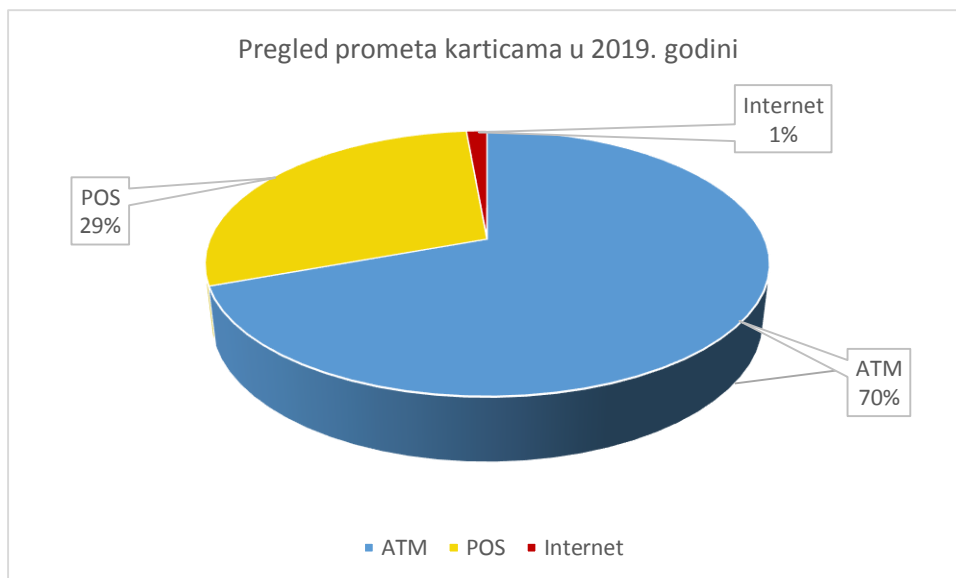
Struktura potrošnje (ATM, POS i internet) u iznosu od 11.166.890.301 KM je sljedeća:

- putem ATM aparata podignuto je, što u zemlji što u inozemstvu, gotovine u iznosu od 7.752.955.054 KM (2018. godine taj je iznos bio manji i iznosio je 7.164.868.325 KM),
- na POS aparatima je realizirano 3.256.522.942 KM (2018. godine taj iznos je bio manji i iznosio je 3.122.090.339 KM)
- putem interneta realizirano je 157.412.304 KM.

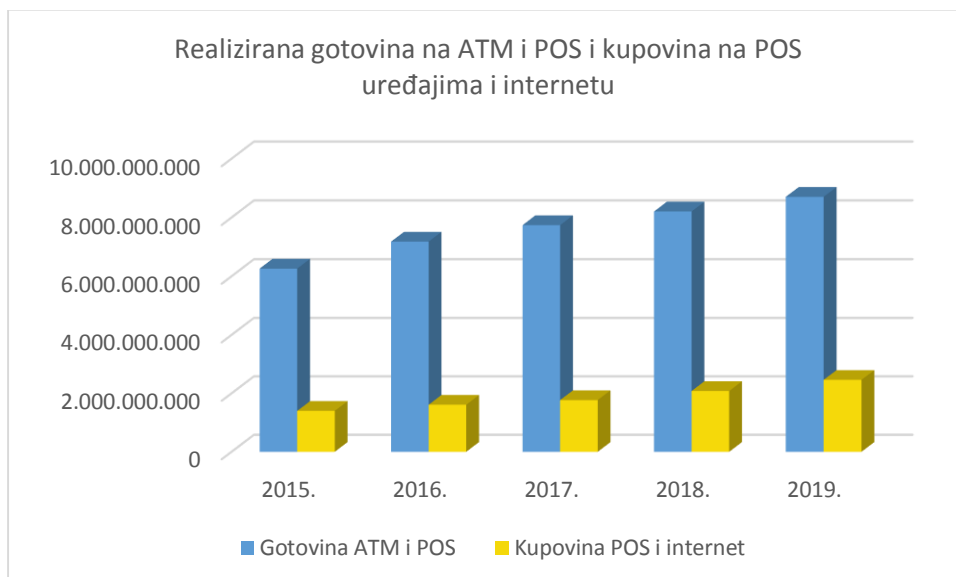
U postocima na ATM aparatima je realizirano 70% vrijednosti, putem POS uređaja 29%, dok je putem interneta realizirano 1% vrijednosti kartičnih transakcija.

Pregled prometa karticama (ATM, POS i internet) od 2015. do 2019. godine					
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
ATM	5.707.287.968	6.244.340.685	6.754.333.637	7.164.868.325	7.752.955.054
POS	1.956.297.497	2.547.040.384	2.757.000.581	3.122.090.339	3.256.522.942
Internet					157.412.304
Ukupno	7.663.585.465	8.791.381.069	9.511.334.218	10.286.958.664	11.166.890.301
Razlika u odnosu na prethodnu godinu	488.441.196	1.127.795.604	719.953.149	775.624.446	879.931.637

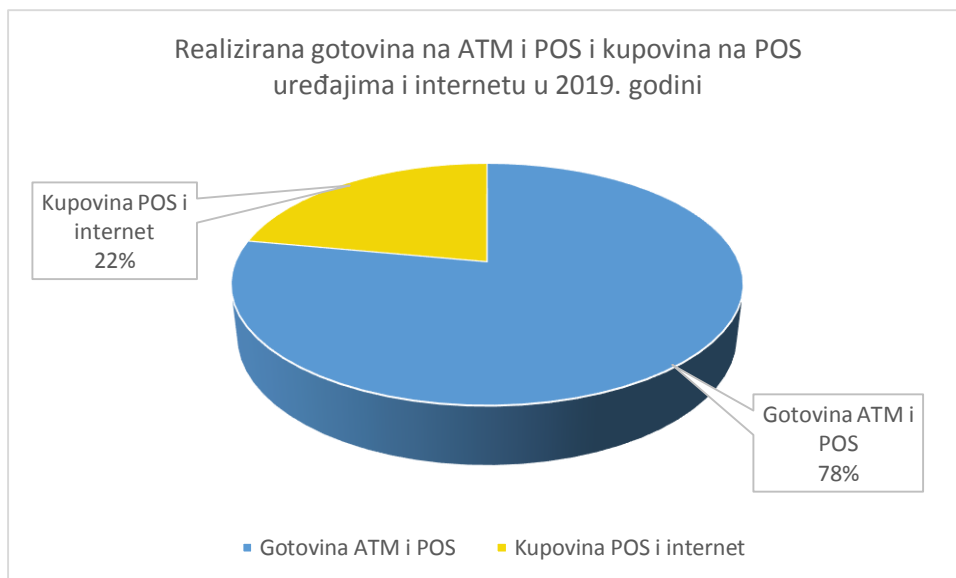

Realizirana gotovina na ATM i POS i kupovina na POS uređajima i internetu			
Godina	Gotovina ATM i POS	Kupovina POS i internet	Ukupno
2015.	6.262.309.790	1.401.275.675	7.663.585.465
2016.	7.180.282.093	1.611.098.976	8.791.381.069
2017.	7.741.241.399	1.770.092.819	9.511.334.218
2018.	8.205.753.284	2.081.205.381	10.286.958.664
2019.	8.704.171.225	2.462.719.076	11.166.890.301

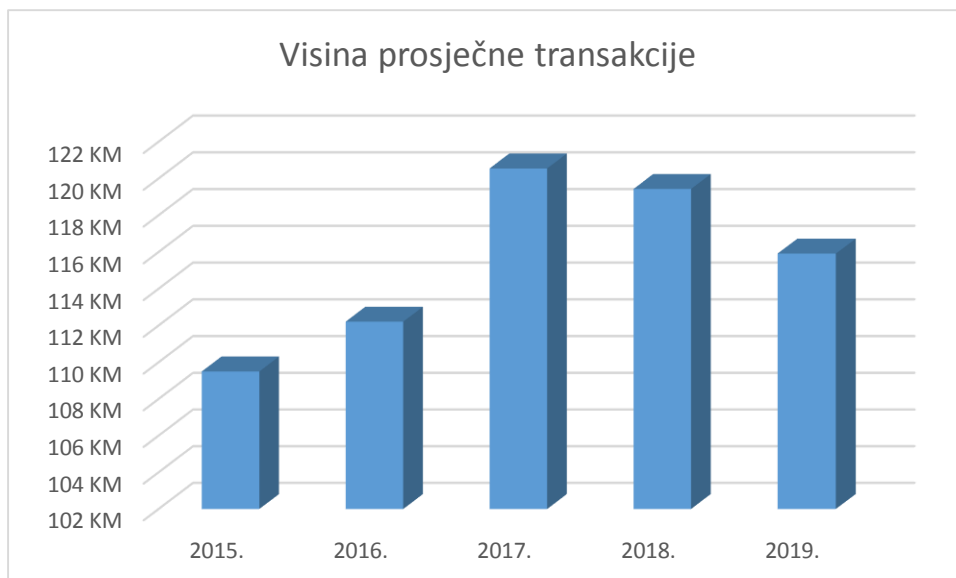
U 2019. godini postotak realizirane gotovine na ATM i POS uređajima je iznosio 78%, a vrijednost roba i usluga je iznosila samo 22% od ukupnog prometa putem kartica (u 2018. godini postotak realizirane gotovine na ATM i POS uređajima je iznosio 80%, a vrijednost roba i usluga je iznosila samo 20% od ukupnog prometa putem kartica).

5. Broj transakcija i visina prosječne transakcije kartica

U 2019. godini ukupan broj transakcija je bio 96.338.688 i veći je u odnosu na 2018. godinu kada je iznosio 86.134.742. Prosječna vrijednost jedne transakcije bila je 116 KM u 2019. godini i manja je u odnosu na 2018. godinu za 3 KM.

Visina prosječne transakcije za protekle godine					
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Vrijednost transakcija	7.663.585.465	8.791.381.069	9.511.334.218	10.286.958.664	11.166.890.301
Broj transakcija	69.988.784	78.349.350	78.902.847	86.134.742	96.338.688
Visina prosječne transakcije	109 KM	112 KM	121 KM	119 KM	116 KM
Razlika u odnosu na prethodnu godinu	-13 KM	3 KM	9 KM	-2 KM	-3 KM

6. Prosječan promet po kartici

Prosječan godišnji promet po jednoj kartici u 2019. godini iznosio 5.222 KM, za razliku od 2018. godine kada je bio manji i iznosio je 4.777 KM. Dakle, zabilježeno je povećanje u visini od 445 KM. Povećanje prometa po jednoj kartici 2018. godine u odnosu na 2017. godinu iznosilo je 34 KM.

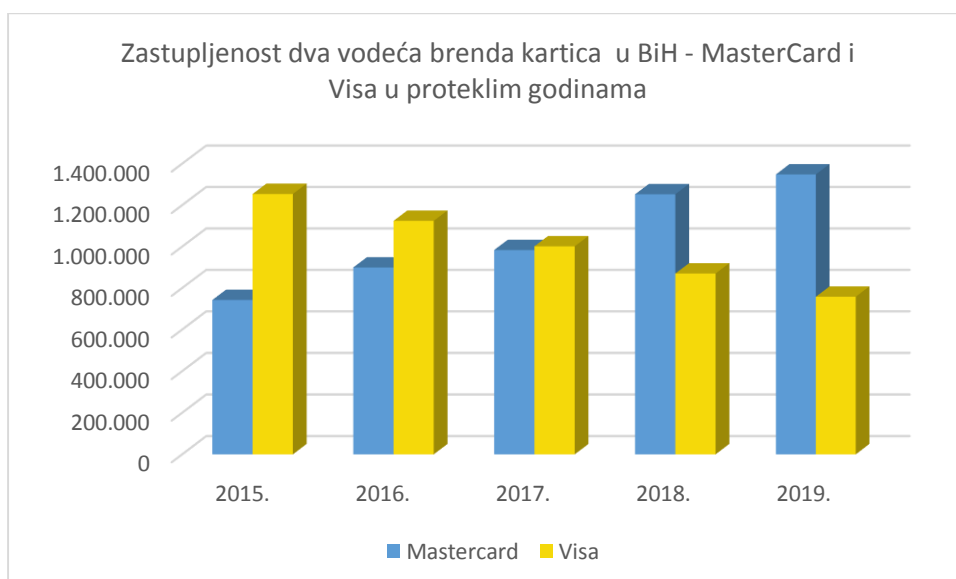
Prosječan promet po jednoj kartici za protekle godine					
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Broj kartica	2.013.219	2.042.280	2.005.213	2.153.346	2.138.604
Prosječan promet po kartici	3.807 KM	4.305 KM	4.743 KM	4.777 KM	5.222 KM
Razlika u odnosu na prethodnu godinu	93 KM	498 KM	438 KM	34 KM	445 KM

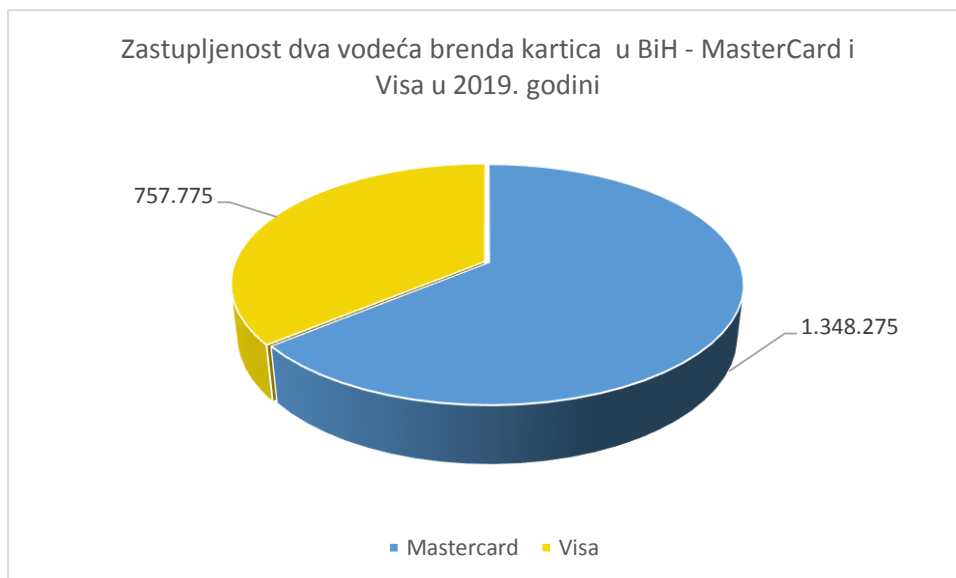

7. Zastupljenost prema brendovima

U Bosni i Hercegovini, shodno aktivnim karticama, zastupljenost prema brendovima u razdoblju od 2015. godine do 2019. godine je kao u narednoj tablici:

Zastupljenost kartica u BiH prema brendovima						
Godina	Mastercard	Visa	Diners	American	BamCard	Ukupno
2015.	742.265	1.253.784	163	6.913	10.094	2.013.219
2016.	898.914	1.124.181	0	7.471	11.714	2.042.280
2017.	983.194	1.001.137	3.792	7.246	9.844	2.005.213
2018.	1.252.486	870.018	13.350	7.123	10.369	2.153.346
2019.	1.348.275	757.775	12.970	7.304	12.280	2.138.604

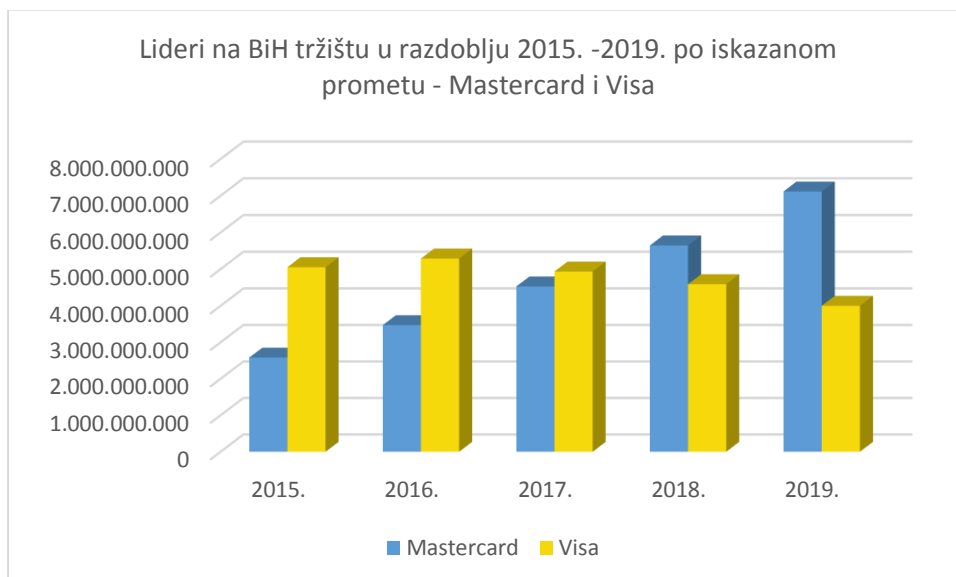
8. Vodeći brendovi u kartičarstvu po vrijednosti transakcija

Najveći iskazani promet u protekloj godini zabilježila je Maestro debitna kartica s prometom od 6.845.807.873 KM. Slijedi je Visa debitna s prometom od 3.601.551.407 KM.

Promet prvih šest vodećih kartica na bankarskom tržištu BiH u 2019. godini						
	Mastercard Maestro debitna	Mastercard kreditna	Mastercard sa odgođenim plaćanjem	Visa debitna	Visa kreditna	Visa sa odgođenim plaćanjem
2015.	2.331.328.678	193.512.382	56.175.463	4.528.307.195	472.111.336	50.845.124
2016.	3.260.548.298	118.886.176	92.010.021	4.877.980.869	105.163.866	303.385.270
2017.	4.311.459.375	112.334.990	103.836.813	4.525.800.813	103.759.174	304.992.432
2018.	5.423.054.267	140.742.500	80.676.156	4.182.851.733	100.862.576	304.928.133
2019.	6.845.807.873	194.622.698	74.001.263	3.601.551.407	98.761.613	299.088.287

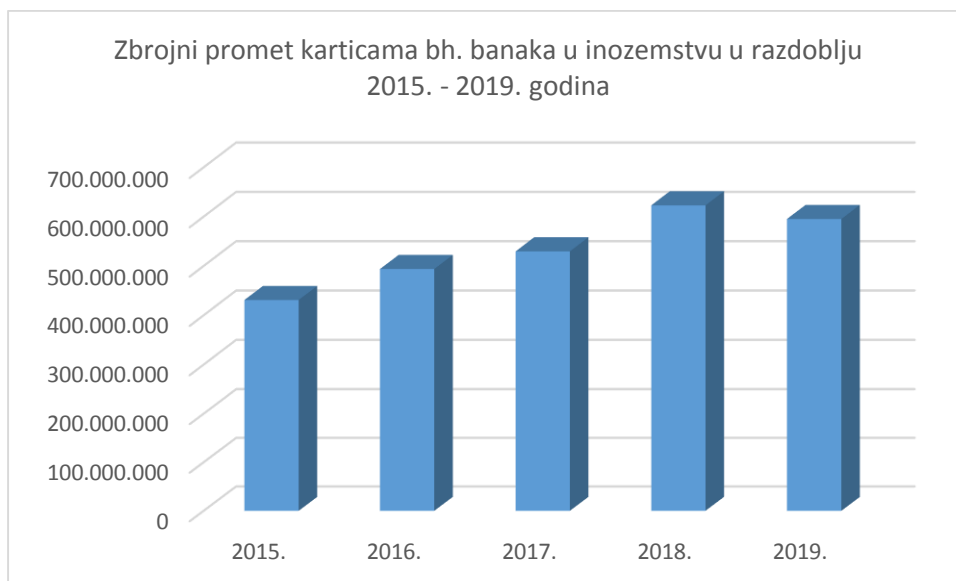

Lideri na tržištu BiH u razdoblju 2015. - 2019. po iskazanom ukupnom prometu kartica u KM		
Godina	Mastercard	Visa
2015.	2.581.016.522	5.051.263.655
2016.	3.471.444.495	5.286.530.005
2017.	4.527.631.177	4.934.552.418
2018.	5.644.472.923	4.588.642.441
2019.	7.114.431.834	3.999.401.306

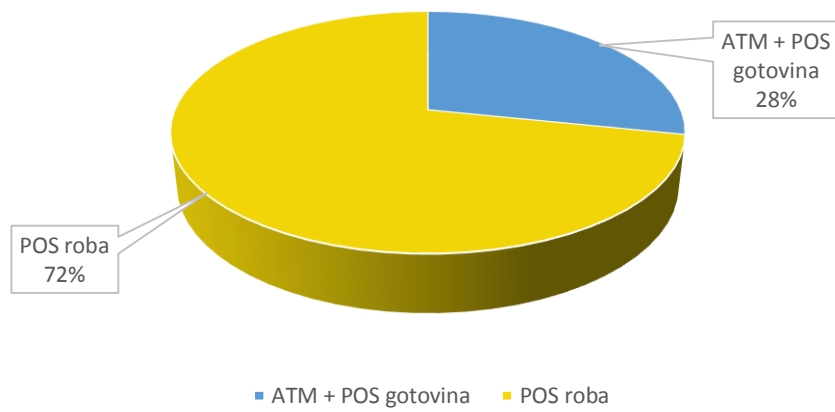
9. Realizacija karticama bh. banaka u inozemstvu

Realizirana vrijednost u inozemstvu kartica izdanih u bh. bankama po godinama (u KM)					
Godina	Podizanje gotovine - ATM i POS banaka	%	Kupovina robe i usluga - POS	%	Ukupno
2015.	153.355.097	35,60%	277.473.948	64,40%	430.829.044
2016.	157.432.300	31,89%	336.233.572	68,11%	493.665.871
2017.	149.116.978	28,16%	380.343.995	71,84%	529.460.973
2018.	148.722.157	23,88%	474.027.695	76,12%	622.749.852
2019.	168.247.586	28,27%	426.812.356	71,73%	595.059.942

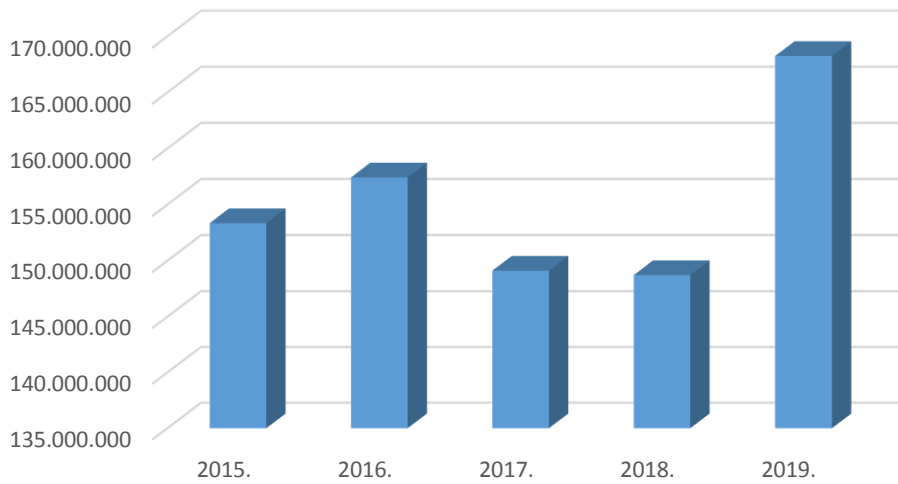

U 2019. godini, na ATM i POS uređajima banaka u inozemstvu, vlasnici kartica izdanih u Bosni i Hercegovini realizirali su transakcije u vrijednosti od 595.059.942 KM, a tijekom 2018. godine 622.749.852 KM. Sumarno gledajući, ukupno realizirana vrijednost transakcija je manja za 27.689.910 KM. Od tog iznosa, na ATM i POS uređajima je podignuto gotovog novca 168.247.586 KM (tijekom 2018. godine 148.722.157 KM), a robe i usluga na POS uređajima je realizirano u vrijednosti od 426.812.356 KM (tijekom 2018. godine 474.027.695 KM).

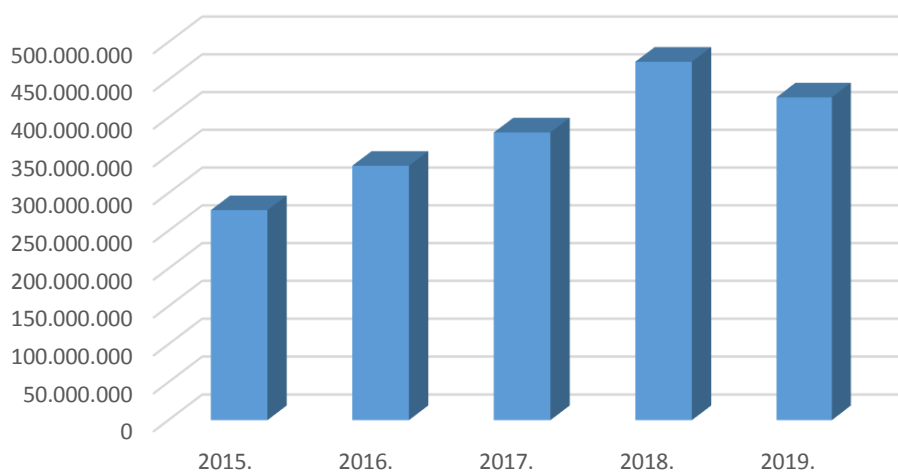
Podignuta gotovina i kupovina roba i usluga realizirani karticama
bh. banaka u inozemstvu u 2019. godini

Podizanje gotovine u inozemstvu (ATM + POS)

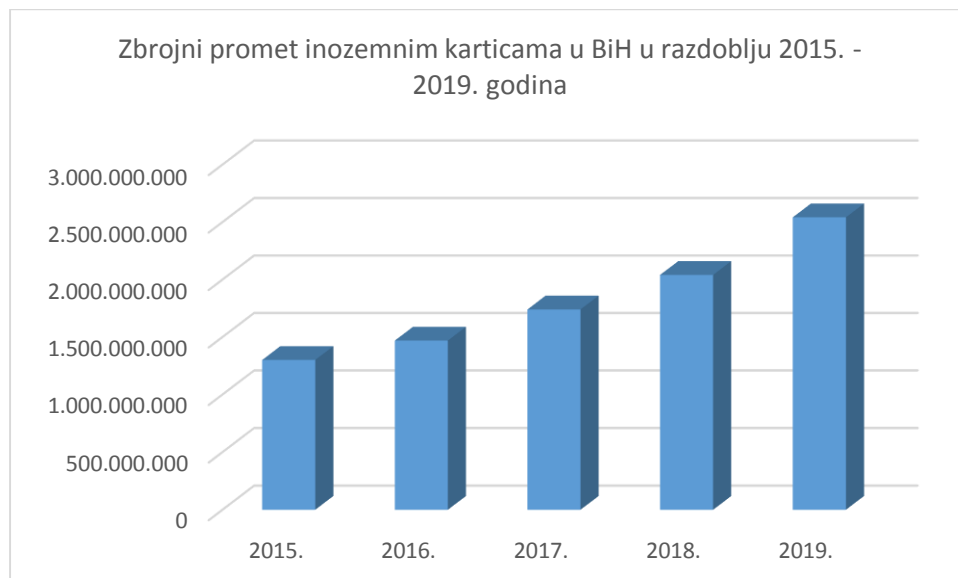

Kupovina robe i usluga (POS) u inozemstvu

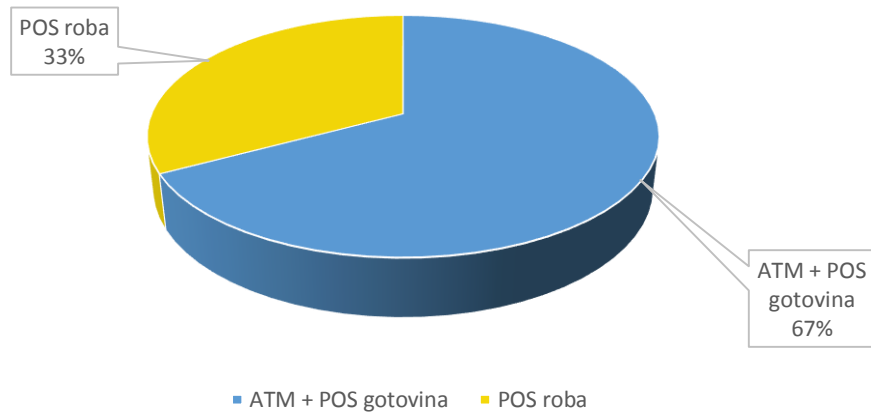
10. Realizacija inozemnih kartica u BiH

Realizirana vrijednost inozemnih kartica u bh. bankama i trgovinama po godinama (u KM)					
Godina	Podizanje gotovine - ATM i POS banaka	%	Kupovina robe i usluga - POS	%	Ukupno
2015.	973.115.942	74,80%	327.828.213	25,20%	1.300.944.155
2016.	1.075.006.118	73,14%	394.692.297	26,86%	1.469.698.415
2017.	1.212.928.661	69,70%	527.299.419	30,30%	1.740.228.080
2018.	1.390.398.792	68,14%	650.248.273	31,86%	2.040.647.065
2019.	1.708.497.862	67,21%	833.542.794	32,79%	2.542.040.656

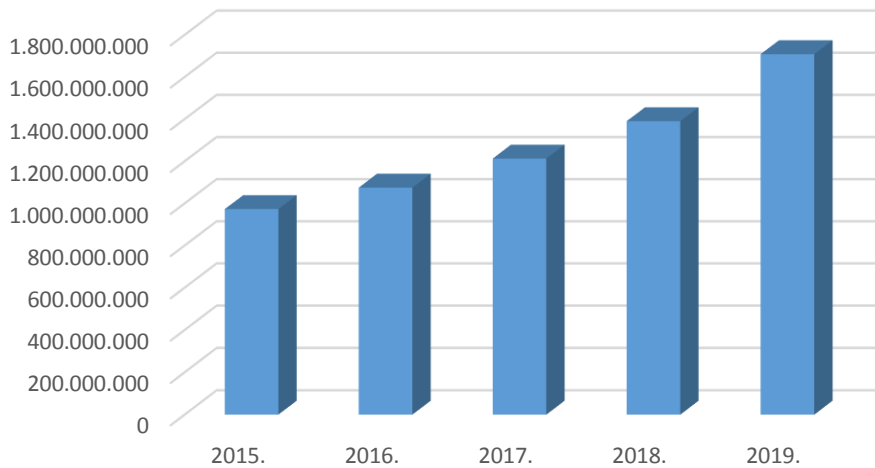

Karticama izdanim u inozemstvu na ATM i POS uređajima bh. banaka u 2019. godini realizirana je vrijednost transakcija 2.542.040.656 KM (tijekom 2018. godine 2.040.647.065 KM). Od ovog iznosa preko ATM i POS uređaja dignuto je gotovine u iznosu od 1.708.497.862 KM (tijekom 2018. godine 1.390.398.792 KM). Robe i usluga preko POS uređaja je realizirano u vrijednosti od 833.542.794 KM (2018. godine 650.248.273 KM).

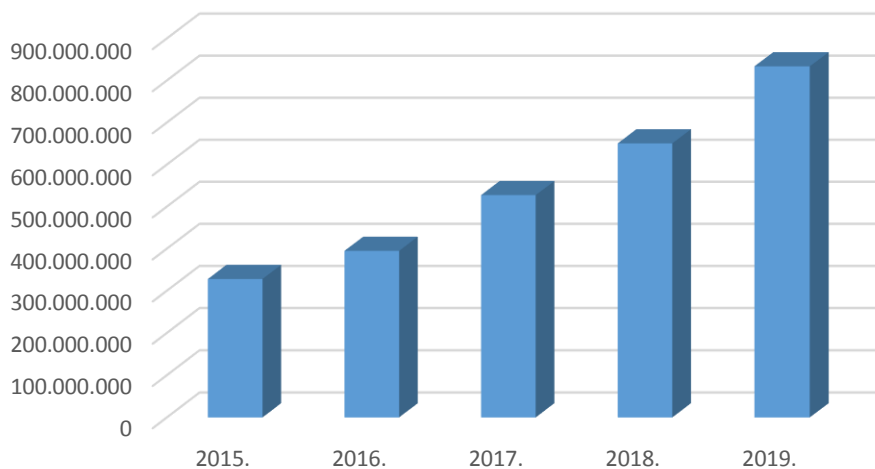
Podignuta gotovina i kupovina roba i usluga inozemnim karticama u BH bankama i trgovinama u 2019. godini

Inozemne kartice - podizanje gotovine u BiH (ATM + POS)

Kupovina robe i usluga (POS) inozemnim karticama u BiH

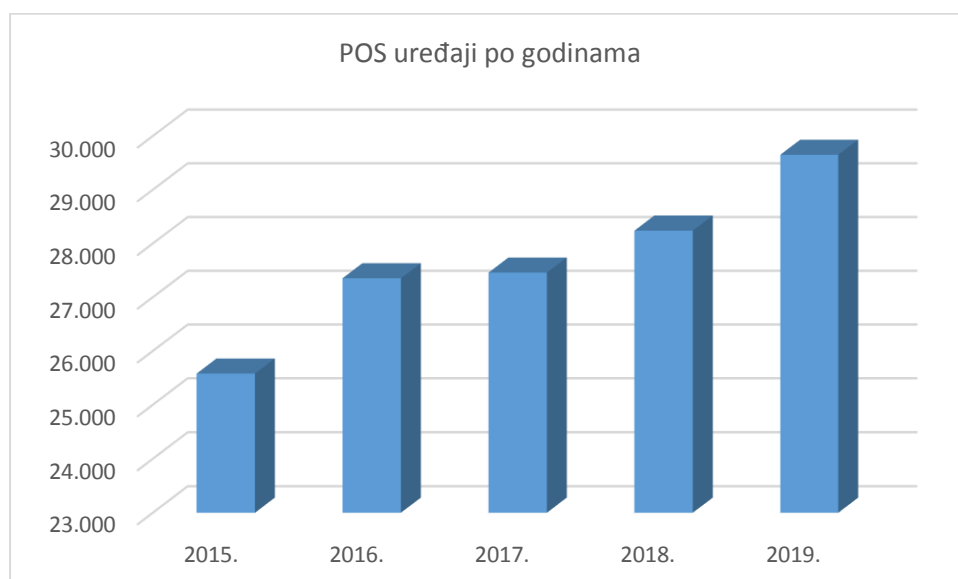
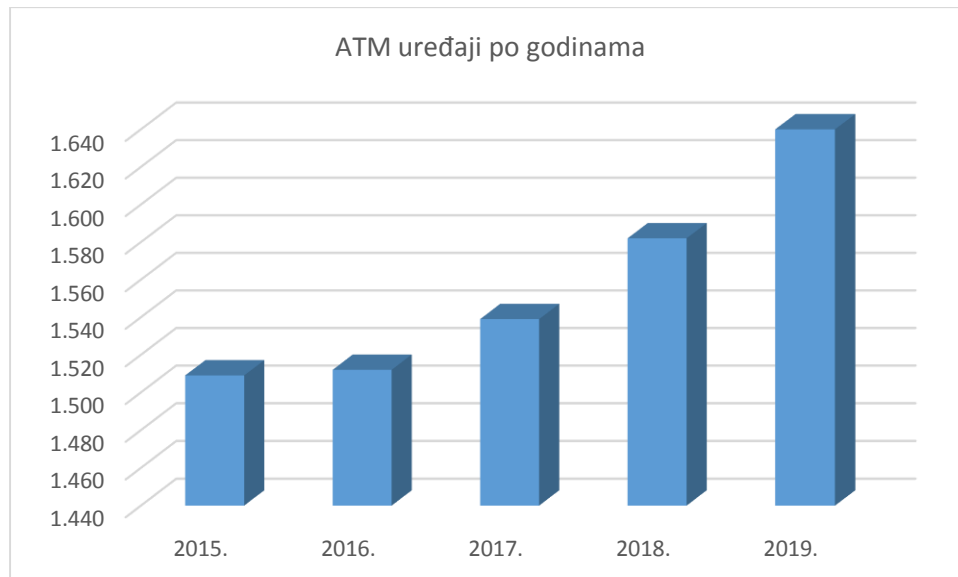

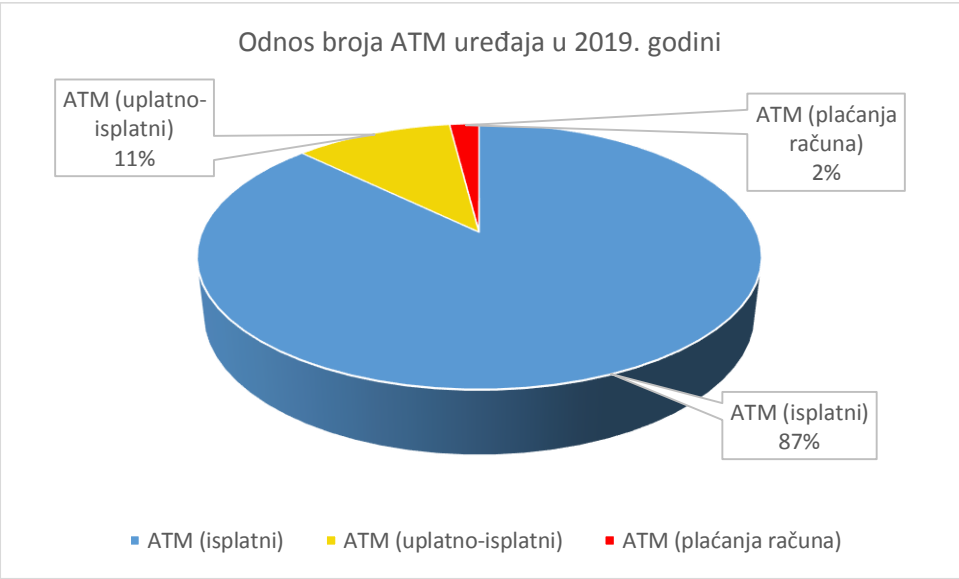
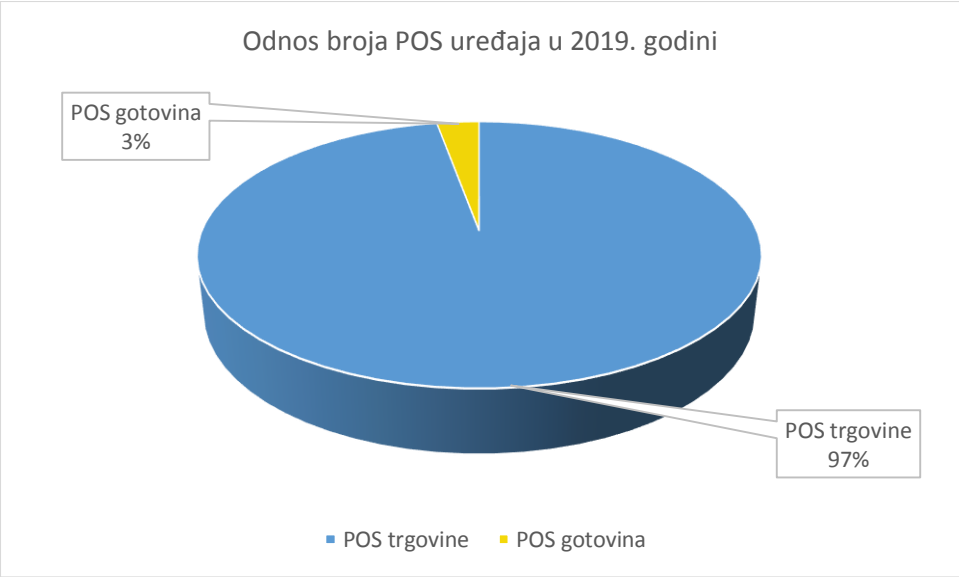
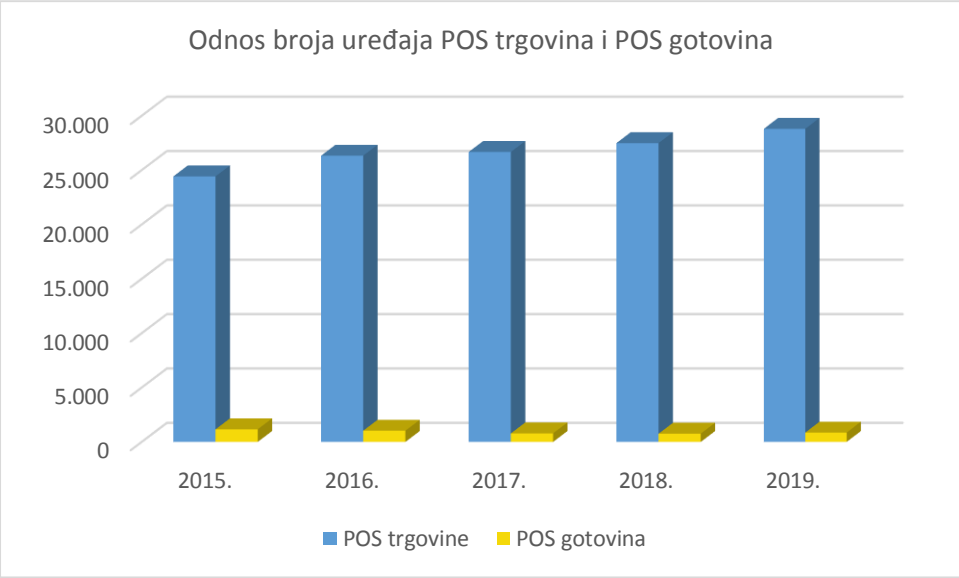
11. ATM i POS uređaji

Banke konstantno rade na uvođenju u ponudu većeg broja ATM i POS uređaja. U protekloj godini bilo je instaliranih ukupno 1.640 ATM uređaja (prethodne 2018. godine 1.582) i 29.650 POS uređaja (2018. godine 28.239). Od ukupnog broja instaliranih POS uređaja, 28.796 je instalirano u trgovinama i 854 na šalterima banaka.

Broj instaliranih ATM i POS uređaja u BiH								
Godina	ATM (isplatni)	ATM (uplatno-isplatni)	ATM (plaćanja računa)	Ukupno ATM	POS trgovine	POS gotovina	Ukupno POS	Ukupno ATM i POS
2015.	1.509			1.509	24.421	1.158	25.579	27.088
2016.	1.512			1.512	26.324	1.029	27.353	28.865
2017.	1.539			1.539	26.673	785	27.458	28.997
2018.	1.403	179		1.582	27.481	758	28.239	29.821
2019.	1.430	177	33	1.640	28.796	854	29.650	31.290

Ovaj trend povećanja broja ATM i POS uređaja je vidljiv iz godine u godinu, što jasno pokazuju grafikoni:

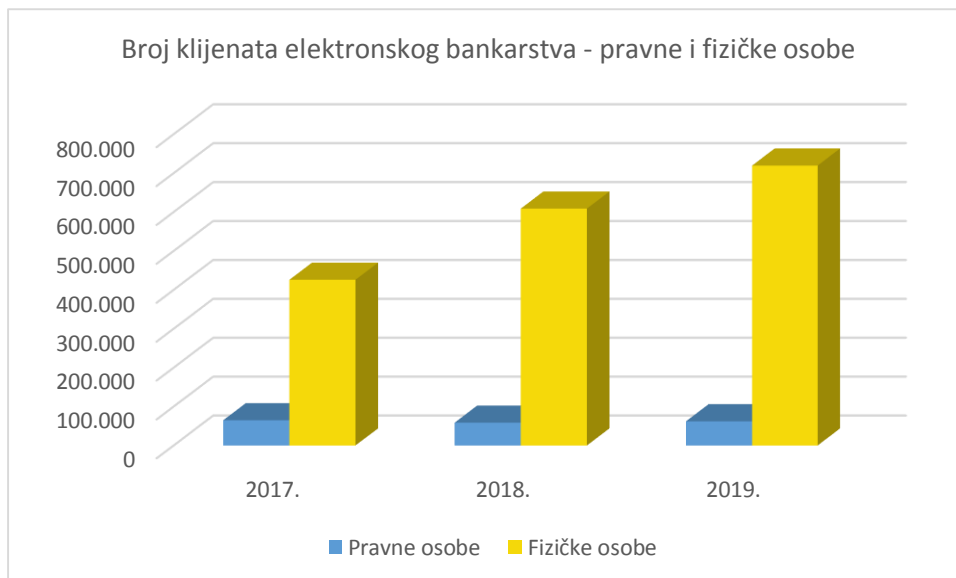

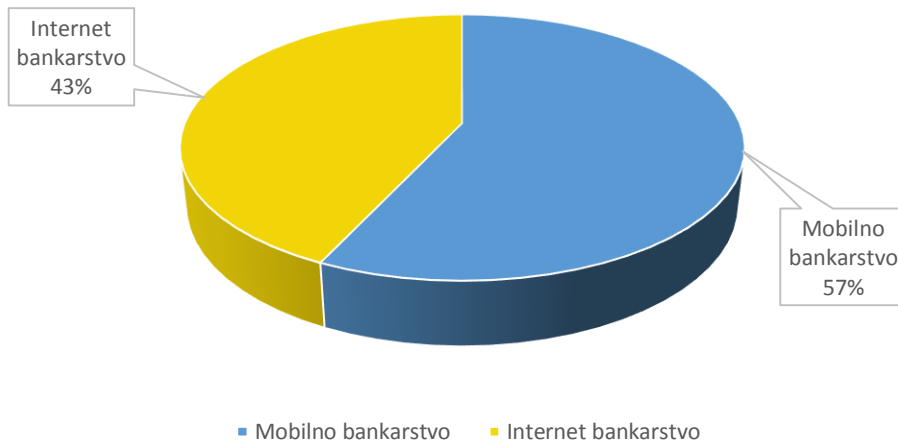
12. Elektronsko bankarstvo

U BiH 22 banke nude elektronsko bankarstvo (mobilno i/ili internet bankarstvo).

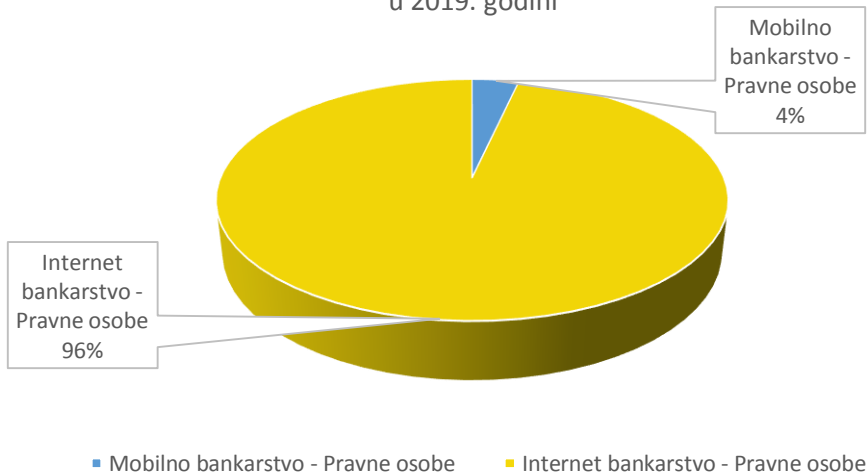
Ovom vrstom usluge obuhvaćeno je ukupno 781.731 subjekt (tijekom 2018. bilo je 667.551), i to 62.207 pravnih subjekata (tijekom 2018. bilo je 58.670) i 719.524 fizičke osobe (tijekom 2018. je bilo 608.881). Izražen je trend povećanja broja klijenata koji koriste ove usluge.

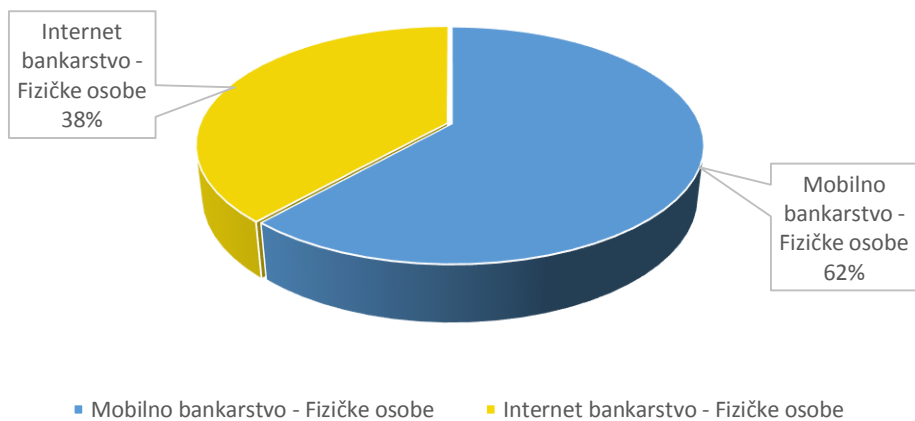
Odnos broja korisnika elektronskog bankarstva u 2019. godini

Odnos broja pravnih osoba korisnika elektronskog bankarstva u 2019. godini

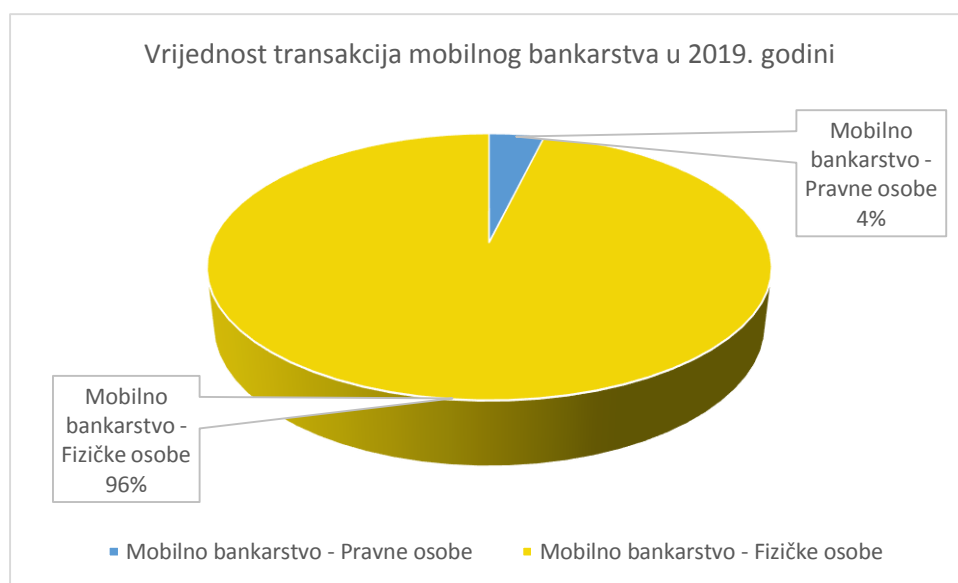
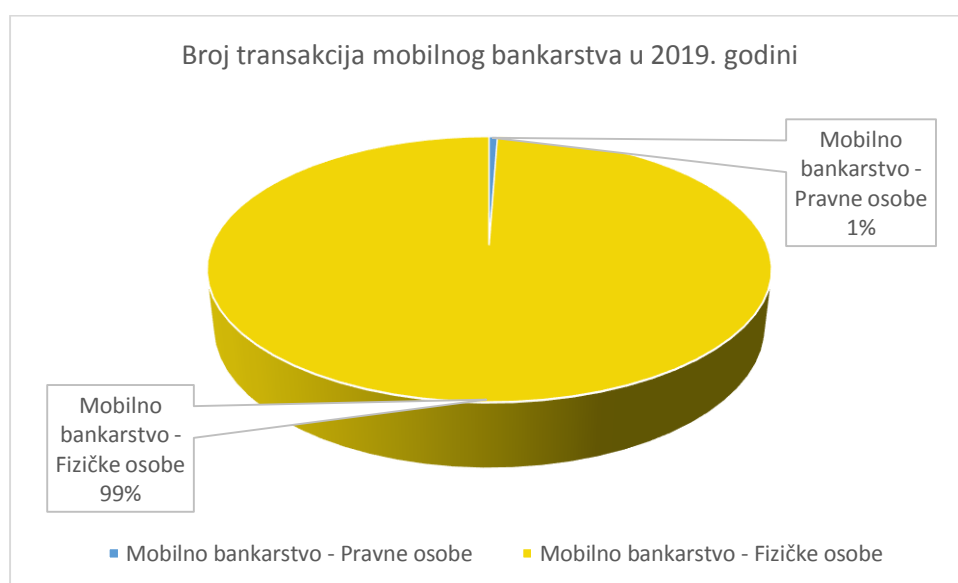
Odnos broja fizičkih osoba korisnika elektronskog bankarstva u 2019. godini

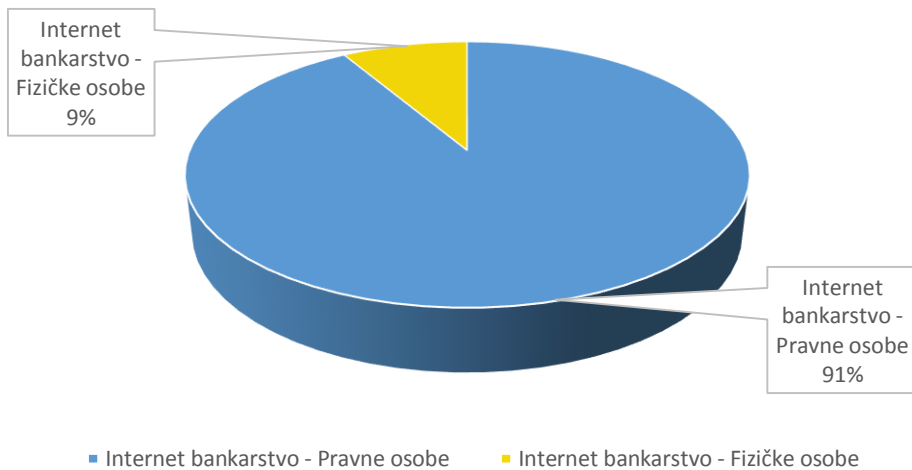
Pregled broja i vrijednosti transakcija elektronskog bankarstva dajemo u nastavku:

Broj transakcija elektronskog bankarstva							
Godina	Mobilno bankarstvo – pravne osobe	Mobilno bankarstvo – fizičke osobe	Internet bankarstvo – pravne osobe	Internet bankarstvo – fizičke osobe	Plaćanje preko ATM – pravne osobe	Plaćanje preko ATM – fizičke osobe	Ukupno
2019.	17.354	3.007.128	19.327.669	1.813.197	2.369	12.362	24.180.079

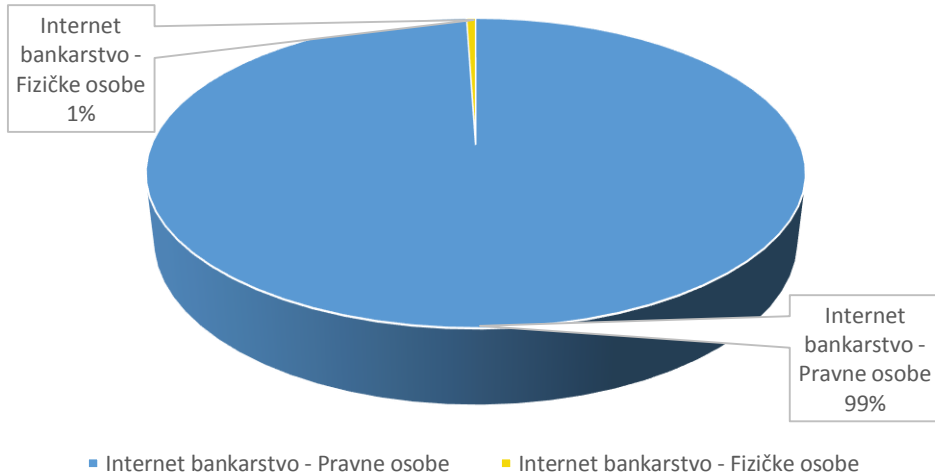
Vrijednost transakcija elektronskog bankarstva							
Godina	Mobilno bankarstvo – pravne osobe	Mobilno bankarstvo – fizičke osobe	Internet bankarstvo – pravne osobe	Internet bankarstvo – fizičke osobe	Plaćanje preko ATM – pravne osobe	Plaćanje preko ATM – fizičke osobe	Ukupno
2019.	21.830.489	552.823.718	90.826.570.362	483.373.057	190.375	6.165.436	91.890.953.437

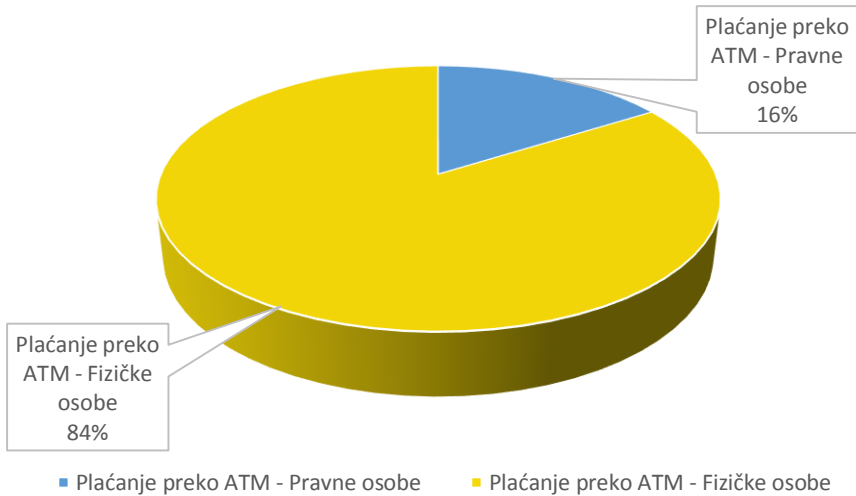
Broj transakcija internet bankarstva u 2019. godini

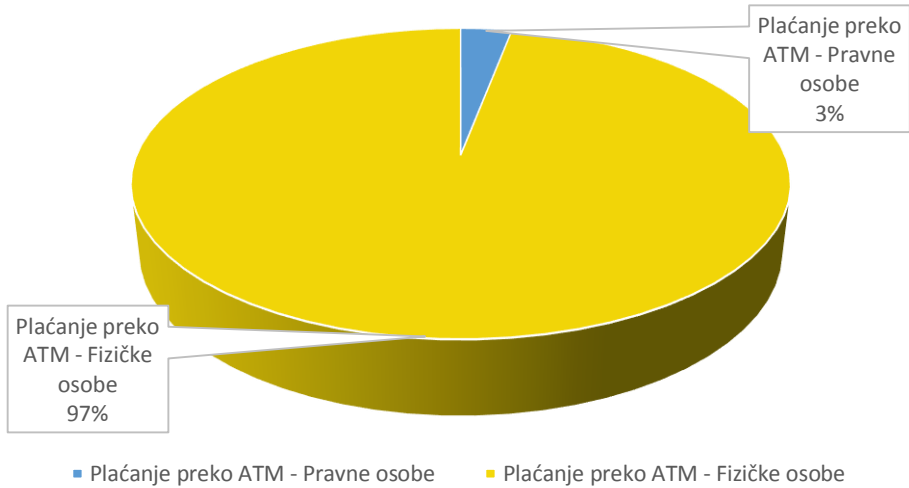
Vrijednost transakcija internet bankarstva u 2019. godini

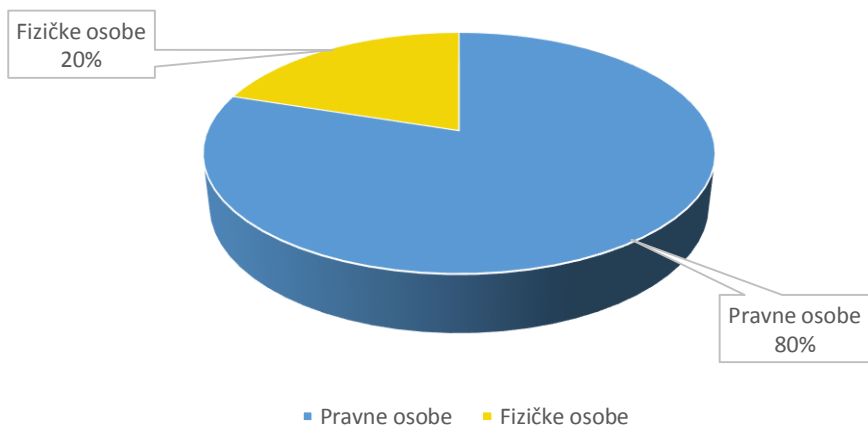
Broj transakcija plaćanja preko ATM-a u 2019. godini

Vrijednost transakcija plaćanja preko ATM-a u 2019. godini

Ukupan broj transakcija elektronskog bankarstva u 2019. godini

Ukupna vrijednost transakcija elektronskog bankarstva u 2019. godini

